

. Какво е живота без тайни! Какво са младини без пречки! Що е то любов без мъжа!

И вместо тайната да разкрий, мъглата пред младите да пръсне — тайната в мъгла пребуля; мъката в болки потапя. А на край все пак с надеждици сърдцата подслажда: да има по какво младост да ленеи и по що сърце да чезне. Че знае старата знахарка: радост след скърби бива по-силна; любов след мъжа се познава.

На вакли момци юначни тя шепнишком приказва: Гюрга самодива е по-хубава от слънце, кога на Енюв ден изгрява; по кржшна е от сугарна кушута, коя със самодивско мляко е кърмена и пасла тлъста кощрява по злачни падини в балкана; че очи ѝ греят като небе по великден; косите ѝ са съща кукувичка прежда предена преди русаля; а рамене ѝ, през кжси ракави на сукман, са по бели от прясно мляко в черно бакраче. . . Дивна е Гюрга самодива по хубост, — завършва старата знахарка, само, че тя не е за порта долен праг. . . . а свекър и свекърви не търпи.

Слушат левент момци каква е Гюрга самодива и излизат като слисани самодивата да дирят. . .

Ала високо е тя в дебрите на Змеин чал, где човешки крак не стъпва и веднаж в годината се вестява на знатен ден свети Макавей.

Кой може скалите на Змеин чал прелази?

И по цели дни отбор левент юнаци, пръснали се в хладни усои, край шеметния Змеин чал, щурат се залутани, един друг да се не видят, че един друг завист таят на гърди. Ден денуват, нощ нощуват, а им не омръзва Змеин чал да гледат и път към него да дирят. Ала път не личи! Диря от човешки крак нема. Само орлите привечер, кога слънце ще да залязва — мърват се в шеметно висшине, бавно на кржгове завили. Тогаз змеин чал им се вижда по-висок и скалите му по-стръмни. . .

На млади невести нашепва: хубава е Гюрга самодива за чудо, ала не е хубост за село. Тя е като горско цвете: пренесеш ли го в градина — бърже корена му завяхва. Кога да е туй мъжа ще го разбере. Само младата невеста хубостта си да пази, че без хубост кжща омръзва. . .

Невестата мъжком сълзи преглъща и с оборена глава се дома завръща, че само която на дом не е служила, само тя не знае, че не е лесно при кжщни грижи хубост да вардиш и след първа рожба свежест да имаш за дълго.

А на момите, знахаркага се подсмива, че не знаят момци да лжжат! Хубост без лжжа е също грознило. Огня на хубоста е лжжа — измама. Колкото по-лесно в мъжки ръце се